

köthető a szervezethez, akik minden társadalmi rétegében jelen voltak. A magas létszámú tagság és az intézmény kiemelt szerepe miatt fontos volt a Vitézi Rend fennkölt megjelenése, melynek egyik módja a vitézi székházak voltak.

Előadásom célja, hogy bemutassam Heves vármegye Vitézi Székének meg nem valósult vitézi székházának történetét. Ezáltal ismertetve, hogy milyen általános nehézségek merültek fel egy-egy székház létesítése során, illetve prezentálva az Egerben végbement történeteket. A kutatásom fő forrásának az MNL Heves Vármegyei Levéltárában őrzött alispáni iratok számítanak, mivel a vármegyei vitézi szék irattára nem maradt fenn. További fontos támpillért jelentettek más közgyűjtemények iratanyagai, a kortárs kiadványok, illetve az eddig született szakirodalom.

Prezentációm első részében a kutatás lehetőségeit, nehézségeit és forrásait ismertetem. Ezt követően röviden bemutatom a Vitézi Rendet, és azon belül a vitézi székházak általános történetét. A szükséges alaptudás bemutatása után betekintést adok Heves vármegye Vitézi Székének fel nem épült vitézi székházának történetébe. Ennek során külön kitérek az ügy támogatottságára. Végül összegzem a fontosabb eredményeim.

Öner Erika

A Kücsük-Kajnardzsai béke Decsy Sámuel *Osmanografia*-jában: tudomány, politika és előítélet határán

Az előadás azt vizsgálja, hogyan értelmezte Decsy Sámuel *Osmanografia* (1788–1789) című művében a Kücsük-Kajnardzsai békét (1774), amely lezárta az orosz–török háborút, és döntő fordulópontot jelentett a 18. század végi európai és balkáni politikai viszonyokban. A *Osmanografia* az Oszmán Birodalom első átfogó, magyar nyelvű leírása, amelyben a szerző – orvos, filozófus és polihisztor – a felvilágosodás tudományos szellemiségében törekedett tárgyilagos, kiegyensúlyozott képet adni a „Török Birodalomról”. A tanulmány bemutatja, hogy Decsy miként kapcsolta a békeszerződés értelmezését a korszak „államleíró” (*Staatenbeschreibung*) hagyományához és a göttingeni iskola *Universalgeschichte und Weltstatistik* koncepciójához. A béke bemutatása nála nem pusztán diplomáciai összegzés, hanem politikai, vallási és társadalmi következményekkel teli elemzés: kitér a Krími Kánság sorsára, az ortodox keresztények helyzetére, valamint az orosz befolyás növekedésére a Balkánon és Kelet-Európában. Noha Decsy célja a tárgyilagosság volt, írása mégis magán viseli a kor oszmán-ellenes attitűdjét, és összhangban áll a békét követő évtizedek politikai közhangulatával. Munkája így egyszerre tükrözi a felvilágosodás tudományos objektivitásra való törekvését és annak korlátait: a *Osmanografia* a magyar felvilágosodás tudományos önreflexiójának, valamint az európai „keleti kérdés”

korai recepciójának különösen értékes forrása.

Paik Renáta, Somogyi Boglárka Zsófia, Vörös Attila, Passa Veronika

Úrtechnológiás növénytermesztő berendezés

Kutatásunk során egy olyan növénytermesztő, kezdetben zárt rendszerű berendezés megalkotásán dolgozunk, amely egyedi módon képes automatikusan beállítani a növények egyedfejlődéséhez elengedhetetlen paramétereket, így például in situ előállítással pótolni tudja az elhasznált szén-dioxidot, szabályozza a hőmérsékletet és páratartalmat, illetve az öntözés folyamatát is.

Jelenleg a kutatás előrehaladottságát tekintve a berendezés tesztelési fázisát elvégeztük, bizonyítást nyertünk az alapelvek helyességéről, illetve a rendszer működőképességéről. Következő lépésben a szenzorok összehangolt működését valósítanánk meg, hogy a műszer számunkra releváns környezetben is megfelelően működjön.

Célunk, hogy a hidropóniás termelési módszereket folytató vertikális farmokhoz hasonlóan kevesebb víz- és anyagráfordítással megállapítsuk, hogy mik azok az ideális növénytermesztési paraméter-kombinációk, amelyek mellett hozamnövelés is elérhető, valamint, hogy milyen új növénytermesztési módszereket lehet alkalmazni extrém éghajlati viszonyok mellett.

Az előzőekben említett tervek megvalósítása lehetővé tenné, hogy mérséklődjön a klímaváltozás által is befolyásolt importfüggőség a szárazodó éghajlattal érintett országokban, és csökkenjen a termőföldek kimerítésének mértéke, mivel a berendezés talajréteg nélkül is lehetővé teszi a növénytermesztést, akár otthoni környezetben is. Emellett akár hosszabb távú úrexpedíciókon is hozzájárulhatna az űrhajósok kedvezőbb ellátásához.

Papp Benedek

Új szteroid-hibridek a daganatbiológiában: tervezéstől a mechanizmusig

A rák globális szinten még mindig a vezető mortalitási rátával rendelkező betegségek közé tartozik. A klinikai gyakorlatban a kemoterápia továbbra is az egyik leggyakrabban alkalmazott kezelési forma, mivel hatékonyan gátolja a daganatsejtek proliferációját és csökkenti az áttétképződés kockázatát. Ugyanakkor továbbra is komoly kihívás a mellékhatások csökkentése és a terápia tumorszelektivitásának növelése. Az elmúlt években előtérbe kerültek olyan heterociklusos vázzal rendelkező molekulák, amelyeknek szerkezet-hatás összefüggéseik révén szelektivitásuk és farmakokinetikájuk optimalizálható. Kiemelendők ezek közül a benzizoxazol- és benzoxazalapú vegyületek, amelyek sokrétű biológiai aktivitást mutatnak.